

Wintervogels in Gent

Wel ja, zo nu en dan heb ik 't me zitten afvragen, daar in het tropisch regenwoud, waar ik zowat de laatste twee maand doorbracht. Was het een strenge winter in Gent? Of een typisch Belgische? Dat zou wel in de stapel waarnemingen na te gaan zijn, dacht ik, terwijl ik nog een kolibri fotografeerde vanop ons terrasje, daiquiri in de aanslag. Het eerste alvast niet, dat ware te merken aan goede aantallen brilduikers, nonnetjes en grote zaagbekken (om maar iets te zeggen). Dus eerder het tweede, met toch enkele koudeprikken, getuige de waarnemingen van enkele 'echte' wintersoorten.

GEERT SPANOGHE

Watervogels

De grootste groep *aalscholvers* die doorgegeven werd betrof 83 exemplaren, op 13 december op het Leeuwenhof te Drogen. De groepen van honderd à tweehonderd exemplaren van midden jaren '90 in Dam- en Scheldevallei zien we al jaren niet meer.

De *grote zilverreiger* die op de plas van het kasteel van Ooidonk vertoefde, bleef daar tot en met 7 december. De enige *roerdomp* dicht bij Gent zat op 16 december in de Putten te Melsen. Op 2 maart werd er ook één gezien aan de Pereboomsgatkreek te Moerbeke. Een *heilge ibis* verbleef in februari in de buurt van Belzele, met een laatste waarneming 25 februari. Op 3 januari werden 15 *kleine zwanen* gezien in de Bourgoyen. Om er een paar honderd te zien, moet je naar het Krekengebied. *Wilde zwanen* pleisterden langdurig in de Kalkense meersen. Het ging om een familietje, twee adulten en drie jongen, van eind januari tot minstens begin maart. Tussen 2 en 12 december noteerden we nog wat doortrek van *grauwe ganzen*.

Wilde ganzen in de Bourgoyen! Op 27 februari landde hier een groepje van achttien *kolganzen*. Eén van hen droeg een zwarte halsring met letters C45. Eigenaardig genoeg bleek deze vogel een week eerder al gezien te zijn op het Leeuwenhof te Drogen, in een groepje van twaalf *kolganzen*! We hopen binnenkort van de onderzoekers te vernemen waar deze vogel geringd werd en of er op basis van vroegere aflezingen al iets bekend is van zijn trekbewegingen.

Op 18 december werd een mannetje *Amerikaanse wintertaling* ontdekt op het Damvalleimeer te Destelbergen. Nog straffer was de ontdekking van een tweede exemplaar, een dag later, in de Bourgoyen te Gent. De Bourgoyen-vogel bleef aanwezig tot en met 23 december. De vogel op het Damvalleimeer werd hier alleen nog gezien op 19 december, dan weer op 4 januari en van 29 januari tot en met 1 februari, dan op het Scheldemeer of op de Damsloot langs de Hellegatstraat. Op die laatste datum kon het ook om het Bourgoyen-exemplaar gaan, dat mogelijk naar de Damvallei verhuisde. Onbe-

grijpelijk dat een eend zoiets doet, als je 't mij vraagt!

De zeer late *zomertaling* van het Leeuwenhof werd nog gezien tot 23 november. Het maximum voor de *slobeend* in de Bourgoyen deze winter was 649 exemplaren, op 14 februari. Hiermee gaan we eerder naar een twee procentnorm!

Krooneenden vertoefden in januari op de Leie te Afsnee. Hoewel ze nooit alledrie samen werden gezien, ging het om twee mannetjes en een wijfje. Eén mannetje zat in december nog regelmatig op de Blaarmeersen. Een wijfje *witoogeend* pleisterde op het Leeuwenhof te Drogen op 15 februari. Een niet op geslacht gebracht exemplaar werd al op 4 december gezien op de Zwanepas te Zevegem. Op 13 januari zat er een wijfje *toppereend* op het Leeuwenhof. Een andere waarneming van een wijfje kwam van het Damvalleimeer, van 23 tot en met 28 februari. Er werden ook een hele reeks *hybriden* waargenomen. De enkelingen die hierin geïnteresseerd zijn, zullen zich moeten abonneren op Gallinago! Het enige 'wilde' *nonnetje* zat van

Mannetje krooneend (boven) en kleine zwaan (onder)

11 tot 16 januari op de Blaarmeersen en van 31 januari tot en met 3 februari in de Bourgoyen. Er bestaat evenwel toch een kans dat het om de *escape* van Doornzele gaat, die daar in december nog aanwezig was. Een jaarlijkse *escape* in het Gentse is de *Bahamapijlstaart*. De eer om deze vogel te verwelkomen viel deze keer het Damvalleimeer te beurt (op 13 december). Een andere jaarlijkse exoot was het mannetje *Chileense smient* op de Blaarmeersen op 16 december. De *dwerggans* op het Scheldemeer op 20 januari klasseren we ook regelrecht bij de exoten. Een *manengans* liep op 18 januari rond aan het Eendemeer te Heusden. De enige gemelde *zwarte zwaan* zat op 21 januari in de Bourgoyen. Een zeldzame exoot was de *Australische slobbeend*, die op 7 februari in de Bourgoyen werd gedetermineerd.

Roofvogels

Een *smelleken* werd op 19 december waargenomen aan de Reymeren te Merelbeke. Op 28 februari joeg er een wijfje op de Kluzendokken en op 7 maart vloog er één over de Hoge

Laken te Drogen. Een *havik*, zeer zeldzaam in Gent, vloog op 28 februari over de Brugse Poort naar west.

Steltlopers

In de Kanaalzone bleven vijf *sholeksters* en twee *kluten* overwinteren. De eerste vooral aan het Rodenhuisdok, de tweede op de Kluzendokken. Winterwaarnemingen van *witgat* kwamen uit de Gentbrugse Meersen en de nabijgelegen 'Driehoekige Vijver' te Heusden, de Hoge Laken in Drogen, Eke Vaerbeke, de Kluzendokken en Durmeersen te Vinderhout. Een erg vroege *tureluur* zat in de Bourgoyen op 15 februari. Op 6 maart liepen er twee de sloten af in de Assels te Drogen. De eerste twee *grutto's* arriveerden in de Bourgoyen op 12 februari. De voorlopige maxima waren 150 exemplaren op 3 maart en 98 exemplaren op 7 maart. Het aantal *kemphanen* in de Bourgoyen liep in de honderden vanaf december, en over de duizend vanaf januari, met als maximum 1550 exemplaren op 17 januari. Hoewel ze soms de hele dag in de Bourgoyen bleven, gingen de meeste hiervan overdag foerageren in de Leievallei en de Kalevallei. Zo zaten er op 31 januari ruim vijfhonderd *kemphanen* op de meersen aan Ooidonk. Ook de *wulp* bestendigde zijn verblijf in de Bourgoyen. Er kwamen er weer honderden slapen, met als maxima vijfhonderd exemplaren op 17 januari, 790 op 1 februari en nog 250 op 5 maart.

Kemphaan

Er werden weinig *bokjes* getrapd deze winter. De maxima bedroegen vijf exemplaren te Malem op 8 november en 3 maart, hier ook zes op 7 maart, eveneens vijf op de Ethylvlakte op 17 februari en tenslotte vier exemplaren op onze percelen in de Assels te Drogen op 4 maart.

Meeuwen

Op het spaarbekken van Kluzen vloog op 29 november een eerste winter *dwergmeeuw*. Waarnemingen in het winterhalfjaar zijn er niet jaarlijks in het Gentse. Slechts een zestal waarnemingen van *zwartkopmeeuw*: een tweedewinter op het Leeuwenhof op 9 januari en een adult op 18 februari, een eerstewinter in de Bourgoyen op 15 januari, 27 februari, 3 en 5 maart. Te Kluzen werden drie adulte exemplaren gezien op 15 februari. Eén van de enige *geelpootmeeuwen*, een adult, zat op 14 december op de Kluzendokken. Op 14 december zat een *Pontische meeuw* op verlichtingspalen langs de Ethylvlakte. Onze trouwe adult bleef nog op het Leeuwenhof tot tenminste 25 december. De adult die eind februari en begin maart in de Bourgoyen kwam slapen, was een andere vogel.

Uilen en zangvogels

De enige *velduil* werd op 25 februari in de Kalkense meersen gezien. Op 23 februari zaten in Itatiaia een *starthroated antwren*, een *slaty bristliffont*, vijf *black jacobins*, een *frilled coquette* en een paar kilo *red-breasted toucan*. Niet slecht!

Het moerasje te Malem blijft de belangrijkste slaapplek voor *waterpiepers* van ons land! Het maximum deze winter bedroeg welgeteld 251 exemplaren op 2 maart. Op 7 maart, met warmer weer, was dit al gedaald tot 197 exemplaren.

Op 22 december vloog een *pestvogel* over de Makkegemstraat te Makkegem. Even leek het het begin van een invasie in de Benelux, maar het heeft niet mogen zijn. Had Glenn Vermeersch niet zoveel voorspellingen gemaakt, was het misschien wel gelukt.

Klassiek is de verschijning van *roodborsttapuiten* putje winter: twee exemplaren, een koppel, langs de Luchterenstraat te Drongen op 22 december. Op 15 februari werd een mannetje gezien in de Bourgoyen. Een zeldzamere wintergast was het wijfje *zwarte roodstaart* aan de Hoogpoort te Gent op 1 februari. Op 2 maart werd er een mannetje gezien langs het Mercatordok in de Kanaalzone.

Tot en met 25 januari werden nog enkele *baardmannetjes* waargenomen in de Putten te Melsen. Op 17 januari pleisterden er bovendien twee in een rietkraag op de werf van de Kluisendokken te Doornzele.

Op minstens drie plaatsen werden overwinterende *zwartkoppen* waargenomen: een mannetje te Gent (Sint-Denijslaan) in de kiwistruik, een wijfje te Gentbrugge in de J. Jauréslaan en een mannetje in de Prinsenkouter te Heusden. Hier en daar overwintert wel een *tijftjaf*. Langs de ringsloot aan het waterzuiveringsstation tegen de Bourgoyen krijg je vorstconcentraties. Zo telden we hier eind februari, tijdens lichte vorst en sneeuw, negen exemplaren.

Er waren twee waarnemingen van *bonte kraai*: één exemplaar te Lovendegem op 2 november en een langdurig pleisterend exemplaar te Scheldewindeke van 16 januari tot minstens 2 februari.

De enige waarneming van een *barmsijs* kwam van Malem op 25 november. Een andere *inzelfanger* was de *Europese kanarie* op 7 december op de spoorwegberm in de Bourgoyen. Op 14 december zat een groepje van zeven *fraters* op de Ethylvlakte in de Kanaalzone. Het was jaren geleden dat deze soort in Gent waargenomen

werd! Op diezelfde vlakte zaten in november en december tot zestig *putters*.

Vanaf 7 december tot ten minste begin maart overwinterden vier à vijf *appelvinken* op de Blaarmeersen te Gent. Begin maart waren verschillende exemplaren volop aan het zingen (stelt u zich daar echter niet te veel bij voor). Op 7 maart bleken hier ineens twaalf *appelvinken* te zitten.

Er werden twee *goudvinken* waargenomen deze winter: één in de Bourgoyen op 9 en 10 december en één te Makkegem op 27 januari.

Op 29 en 30 januari verbleef een *geelgors* langs de Stroomkenskirkweg te Drongen, in het Gentse een echte zeldzaamheid. Op 10 de-

ember zaten twee *sneeuwgorzen* op Afsneekouter, en op 17 januari drie op de 'grote zandvlakte' te Doornzele, de voormalige 'zooplas'.

Meer en meer mensen volgen de waarnemingen op onze website, iets waar wij zeer gelukkig om zijn. Ook de ons omringende vogelwerkgroepen hebben recente info op hun website. Hierdoor raken meer en meer waarnemingen sneller bij wie ze kan gebruiken. Bij de schrijver van dit artikel bijvoorbeeld, en daarna in de waarnemingsrubriek van Gallinago. En misschien ooit eens in een jaarboek of een avifauna... Het zou eigenlijk moeten! Zijn er nog schrijvers onder ons?

Waterpieper (boven) en appelvink (onder)

